

svetu in da se ji ni treba bati nikake konkurence. V upogibanji lesa je naša monarhija merodajna in napredki v tej tehniki so vzgled vsem drugim državam.

Obrtnijske raznoterosti.

Vodne ure. Ura, ki nima ne zobatih koles ne utežij, je na prvi pogled nekaj nenavadnega in čudnega. V sedanjem času, ko imamo po mestih vodovode, pa take ure niso nemogoče. Kakor poročajo listi, je nemški mehanik izumil uro, katero goni hišni vodovod. Mala turbina je vdejana v vodovodno cev; urejena je tako, da se zmiraj jednako vrtili, je li pritisk velik ali majhen, je li vode veliko ali malo. Te ure ni treba nikdar naviti, gre pa tudi zelo pravilno.

Krožniki z nagnenim dnom. Iz krožnikov je težko posneti zadnje ostanke juhe in drugih jedi, ker jim je dno vodoravna. Sedaj izdelujejo krožnike z nagnenim dnom, ki so zelo pripravi, ker jih ni treba dvigati, ako jih hočemo popolnoma sprazniti z žlico.

Smodke s cukrenim ustnikom. Peter Bungard v Kolinu izdeluje cukrene ustnike za smodke. Med kajenjem se cukrer topi ter jako prijetno vpliva na kadileca, ker izživilja dokaj slin in obvaruje usta, da ne postanejo preveč suha. Okus je baje tudi prijeten (?).

Kmetijstvo.

Črtice za sadjarje.

VII.

Pomnožitev dreves vrši se naravno in umetno. Naravno pomnoževanje je s semenom, umetno se pa vrši na razne načine. Sem spadajo pomnoženje z živicami, vejnimi zatiči, koreninskimi zatiči, očesnimi zatiči, z zagrebanjem in grobanjem.

O naravnem pomoževanju s semenom smo že nekoliko govorili, ko smo razpravljali o drevesnici sploh. Potrebno se pa nam vendar zdi, da o tem še kaj več spregovorimo. To pomnoženje se navadno rabi le za to, da dobimo divjake za cepljenje. Ko bi hoteli na ta način dobiti nove vrste, morali bi zbirati seme (peške ali koščice) le najboljših vrst. Pa še v tem slučaju se ne smemo čuditi, če bode izraslo drevesce slabše, kajti narava se rada povrača k prvotni divjosti. Samo z umetnim oplojevanjem se to da nekoliko preprečiti.

Seme posaditi je najbolje takoj, ko je sadje dozorelo. Pri poznih rastlinah pa to ni mogoče, temveč moramo seme spraviti do pomladi. Kako se spravi seme, o tem smo že nekoliko govorili. Sicer rastlinice tudi uspevajo, če seme posejemo tudi v pozni jeseni v zemljo, recimo v novembru. Nekateri sadjarji to celo priporočajo. Jediná nadloga je pri tem, da miši rade seme poberejo.

Seme vseje se naj torej nabolje v zgodnji pomladi. Seje se na več načinov. Nekateri sejejo kar z roko in skušajo pri tem seme enakomerno posejati in je potem zagrebejo v zemljo, ko se seme začne kaliti. Tako obdelovanje je naglo, ali se mnogo semena poškoduje.

Za manjše drevesnice je najbolje, če se naredi luknje in se vanje devajo peške ali koščice. Na ta način

najlažje tudi seme spravimo v pravo globočino. Šipek, ribez in kosmato grozdice sadi se 3 cm globoko. Hruške, kutne in jabelka posade naj se 7 cm, češnje, breskve, češplje in marelice pa vsaj 10 cm globoko. Te vrste potrebujejo za kaljenje mnogo vlažnosti in morajo priti torej bolj globoko v zemljo.

Najbolj se priporoča sejanje v vrste. To se vrši z roko in sejalnico. Poslednji način sejanja je le za velike drevesnice. Tisti ljudje, ki na ta način sejejo, znajo vsa ta dela že, da jih ni treba tukaj podučevati. Pri nas na Slovenskem pač tudi ne bode takih drevesnic, kjer bi sejali s stroji. Za nas je sejanje z roko. Na gredah ali njivi se naredi brazde primerne globočine, in se vanje poseje seme ter se potem zasujejo. Take brazde se lahko naredi počez ali pa podolgem. Sejanje v vrste ima to prednost, da se taka drevesnica lahko obdeluje. Ta način sejanja je precej nagel in je torej tudi za večje drevesnice.

Sejati se ne sme ne pregosto ne prerediti. Pregoste rastlinice ne vspevajo, ker rastlinice s svojimi koreninami druga drugi jemljejo hrano. Če se pa prerediti seje, se pa zemlja prehitro posuši. Ker se pa ne ve, koliko semena bode izkalilo, koliko ga poberejo še miši in tiči, se navadne seje gosteje, nego je ravno potrebno. Če je bilo seme dobro, je setev navadno pregosta, za to jo pa moramo zrediti. Ob vlažnem vremenu ali pa po močnem polivanju pa porujemo toliko rastlinic, kolikor jih je preveč. Ko bi to delo opravljali ob suši, se pa koreninice preveč poškodujejo. Izruvanih rastlinic, če so sicer dobre, pa ne meči proč, temveč presadi jih lepo v vrste v druge gredice. Pri presajanju jim za tretjino poreži glavne korenine, da bodo potem dobile boljše stranske koreninice.

Povedali smo že poprej, da je treba drevesnico pridno pletiti in to še jedenkrat priporočamo. Z okopavanjem, s pokrivanjem s slamnatim gnojem, listjem ali mahom se zemlja varuje, da se ne razsuši ali pa razpoka. Prganjati je pa posebno treba škodljive žuželke in tiče. Pred poslednjimi setev najbolje obvaruješ, ako jo pokriješ s trnjem, ali drugim vejevjem, dokler seme ne izkali.

Rastline, ki poganjajo rade le srednje korenine, kot orehi in hruške, je najbolje, če se, ko so dobro izrasle iz tal, presade in se jim za tretjino prikrajša glavna korenina. Le tako dosežemo, da bodo poganjale tudi stranske korenine.

Kmetijske raznoterosti.

Kako se pripomore, da kokoši neso po zimi? Kdor hoče imeti mnogo jajec po zimi, naj ima piške od prvega valjenja pomladi. Čim starša je kokoš, tem manj nese. Bramanske kokoši so v tem oziru najboljše, ker še od narave rade zgodaj neso, posebno, če jih imaš v hlevu, obrnjenem proti jugu. Piča naj se po zimi kokošim daje le gorka, posebno prva zjutraj. Od žita je za kokoši najboljši pšenica in ajda, potem še le ječmen, oves in koruza. Menjanje piče tudi pospešuje nesenje jajec.

Barometerske ali vremenske cvetlice kažejo vlažnost zraka. Pomoči se neklejen (nepoliman) papir v raztopljeno kobaltovega klorida, kuhinjske soli in nekaj arabske gumi. Ta papir ima jako rudečo barvo, ko se posuši, je pa moder. Iz